

A ROMÁNIAI VALLÁSFELEKEZETEK LESZERELÉSI ÉS BÉKEGYÜLÉSE

A nemzetközi közvéleményt, a különböző országok népeit komolyan foglalkoztatja a fegyverkezési hajszája fokozása, főként a nukleáris fegyverkezés eszkalációja s ennek súlyos kihatása a békére és biztonságra. A földi élet és civilizáció megsemmisítésével fenyegető nukleáris háború kockázata határozott állásfoglalásra és cselekvésre készítette országunk vallásfelekezeteit is, amelynek kifejezéseként 1984. június 21—23. napjain leszerelési és békegyűlést tartottak Bukarestben. A gyűlésen részt vettek országunk 14 vallásfelekezetének vezetői és képviselői, továbbá 20 országból a különböző egyházak, vallási szervezetek és egyes nemzetközi vallási szervezetek meghívott képviselői.

A gyűlésen részt vett ismert külföldi vendégek: Dr. Günther Gassman, az Egyházak Világtanácsa „Hit és Alkotmány“ bizottságának igazgatója; dr. Glen Garfield Williams, az Európai Egyházak Konferenciájának főtákará; dr. Lubomir Mirejovsky, a Keresztény Békekonferencia főtákará; dr. Edmond Perret, a Református Világszövetség főtákará; Knud Wumpelmann, az Európai Baptista Szövetség főtákará; Sam Dahlgren, a Lutheránus Világszövetség európai igazgatója; dr. Gianfranco Rossi, a Vallásszabadság Védelme Nemzetközi Társulatának főtákará; dr. E. C. Thomas, az Amerikai Egyesült Államok és Kanada pünkösdista egyházközségei szövetségének elnöke; Filaret kijevi ortodox metropolita; Danilo püspök, a Szerb Ortodox Egyház pátriárkai vikáriusa; dr. Ferencz József, a magyarországi unitárius egyház püspöke. Képviseltette magát: a Vatikáni Egységtitkárság, az anglikán egyház, a francia, holland és magyar református egyházak, a bolgár, görög, ciprusi, lengyel és finn ortodox egyházak, az NDK és NSZK-beli evangélikus egyházak szövetsége, a svéd evangélikus egyház és más egyházak és vallási közösségek. Az unitárius egyházat dr. Kovács Lajos püspök, dr. Barabássy László főgondnok és dr. Erdő János főjegyző képviselték. Az ülésen jelen volt Ion Cumpănașu, a Vallásügyi Hivatal elnöke.

A leszerelési és békegyűlést június 21-én dr. Iustin Moisescu, a Román Ortodox Egyház pátriárkája nyitotta meg ünnepélyes keretek között a bukaresti Ortodox Teológiai Intézet dísztermében. Beszédében többek között ezeket mondta:

„Amikor a békéért harcolunk, az életért harcolunk... A Román Ortodox Egyház tanításai és évszázados tapasztalatai alapján teljesen bekapcsolódott híveinek, a román népnek életébe és reményeibe, állandóan arra törekedvén, hogy meghozza a maga áldozatát, egyfelől az or-

szágban folyó új élet építéséhez, másfelől a béke védelméhez a világon. Az egyház meg van győződve arról, hogy a béke az élet természetes és hiteles feltétele, a mennyiségi és minőségi haladás feltétele. Eppen ezért az egyház szolidáris egész népünkkel és részt vesz minden erőfeszítésében, melyet a békéért és a haladásért tesz... Az új valóság, mellyel szemben találjuk magunkat, a teljes megsemmisítést jelentő nukleáris háború esetén arra kötelez minket, hogy az emberiség megmentését nemcsak helyi, hanem egyetemes értelemben fogjuk fel. A megváltás egyetemes üzenete az egyetemes békére kötelez minket. Védelmezzük a békét és mindenki életét, mert az egész emberi nemzetség és a világ Isten alkotása. Mi mind felelősek vagyunk a béke megvédéséért és az élet szolgálataért, mivel mindannyian részesülünk annak jótéteményeiben. Mindebből következik, hogy senki sem maradhat közömbös a békével szemben. A békét munka és küzdelem által valósítjuk meg. Harcolnunk kell a békét veszélyeztető okok ellen, mint amilyenek: a nukleáris fegyverkezés, a gazdasági válság, a politikai ellentétek, a társadalmi megkülönböztetések és főként az emberek és népek közötti bizalmatlanság. Segítenünk kell az ország vezetőit, hogy az emberekben tudatosítsák az igazi erkölcsi értékeket, miszerint nem a konfliktusokat szülő hatalom érvényesítése jelent értéket, hanem ellenkezőleg a bizalom, igazságosság, együttműködés, kölcsönös segítség, tisztelet és mélyebb testvéri szeretet, ezek fejezik ki az életet szolgáló igazi értékek összességét...

A hazai vallásfelekezetek és hívek kötelessége, hogy megvédjék a békét, mely vallásos öntudatból fakad, mert hiszen az emberek szolgálata által Istent szolgáljuk... A vallásfelekezetek határozottan kifejezték vágyukat, hogy egymás között békében élnek és minden törekvést támogatnak a béke megvédése érdekében. Eppen ezért mint a haza fiai, elkötelezzük magunkat, hogy országunk összes békejavaslatait és kezdeményezéseit határozottan támogatjuk.“

A gyűlés ezután plenáris ülésen és három szekcióban folytatta munkálatait, melynek keretében a következő témákat tárgyalták:

I. szekció: A vallásfelekezetek felelőssége az élet védelméért és a békéért;

II. szekció: A leszerelés; a katonai kiadások súlyos terhet jelentenek az emberiség számára;

III. szekció: A biztonság és együttműködés Európában; a rakétatelepítés leállítása, a meglévők kivonása és megsemmisítése.

A plenáris üléseken felszólaltak a hazai vallásfelekezetek vezetői, valamint a nemzetközi vallásos szervezetek és egyházak képviselői. Dr. Kovács Lajos püspök június 22-én a következő beszédet mondotta:

„A Szocialista Demokrácia és Egység Frontjának 1981. október 31-én Bukarestben elfogadott leszerelési és békefelhívásával összhangban, ugyanabban az évben, november 25-én a romániai vallásfelekezetek békegyűlést tartottak. Ezen a nagyszabású összejövetelen országunkból 200 küldött, határainkon túlról pedig 47 vezető egyházi személyiség vett részt. Ezen a gyűlésen első alkalommal jutott teljes egyhangúsággal kifejezésre Románia Szocialista Köztársaság egyházainak a leszerelés és béke, mindenekelőtt egy nukleáris háború veszélyével kapcsolatos határozott álláspontja.“

Ezt az álláspontot juttatták kifejezésre békegyűléseiken az Unitárius Egyház lelkészei is. Egyházunk Főtanácsa pedig évi rendes ülésén hasonlóan teljes meggyőződéssel tette magáévá a leszereléssel és békével kapcsolatos felhívásokat, amelyeket a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja, valamint az Államtanács, a Nagy Nemzetgyűlés és Románia Szocialista Köztársaság kormánya fogadtak el.

A fentemlített gyűléseken egyházunk vezetői, lelkészei és hívei kifejezésre juttatták mélységes aggodalmukat, hogy egy harmadik világháború mindent megsemmisítene, amit az évezredek során az emberiség a kultúra és civilizáció terén megteremtett. Otthonaink békés élete, a világ népeinek anyagi és szellemi fejlődése, minden erkölcsi törekvésünk és megvalósításunk egy nukleáris háború kitörése esetén kérdésessé válna. Egyházunk jövő missziója is hiábavalónak bizonyulna, mert vajon egy atomháború után maradnának-e még emberek, akik kitarthatnák szívüket, hogy befogadják Isten szeretetét és az Evangélium tanításait? Az emberiségnek döntenie kell, és ettől a döntéstől függ saját nemzedékünk és az ezutánani nemzedékek hosszú sorának jövője és létezése.

Az élet legelső feltétele a béke. Csak a béke feltételei között lehetséges igazi élet. Isten a békesség Istene; ezt hirdeti a Biblia és ezt állítjuk mi is. Isten adja az emberiségnek a béke teljességét; békét lelkiismeretben, békét ember és ember között, békét Isten és az ember között.

A béke olyan, mint egy erődítmény, amelyben védelmet találnak mindazok, akik békében és felebaráti szeretetben kívánnak élni. Még akkor is, ha mi ennek az erődítménynek elhatározó módon nem lehetünk a megépítői és megvédelmezői, de a megteremtéséhez néhány téglával hozzájárulhatunk és hozzá is kell járulnunk.

Az emberek, földünk bármely részén lakjanak is, az életet óhajtják és nem a halált, a békét kívánják és nem a háborút.

Minden vágyunk az, hogy a tudomány és technika elért eredményei ne az élet megsemmisítését, hanem ellenkezőleg: annak megőrzését, fejlődését és nemesebbé válását szolgálják.

A béke a hitnek is központi problémája. Az élet adomány, értékek megvalósításának a tényezője. A béke megvédése ezért nem csupán jog, hanem elsőrendű kötelesség is, mert ugyanakkor az élet védelmét jelenti. Hiszünk az ember méltóságában és hivatásában; ezért az életet választjuk és szolgáljuk. Hisszük, hogy béke nélkül se Istennek, se embertársainknak nem tudnánk szolgálni. Ezért a békéért dolgozunk és imádkozunk, hogy ezen a földön valósággá magasztosuljon Isten országa. Több mint négy évszázadon át az Unitárius Egyház hitét és vallás erkölcsi programját az evangélium határozta meg. Egyházunkat minden időben az állandó fejlődés és türelem eszméi irányították Jézus tanításai alapján. Ebben a szellemben hangzik felénk örök időszerűséggel, hogy «Boldogok a békességre igyekezők, mert ők Isten fiainak mondatnak».

Szükséges azért, hogy összes testvéregyházainkkal együtt mi, az Unitárius Egyház vezetői és hívei, az evangéliumi parancs értelmében harcoljunk és imádkozzunk azért, hogy az emberiség békével kapcsolatos eszméi és törekvései diadalmaskodjanak a háború, az erőszak és gyűlölet szellemével szemben.

Az evangélium tanításai meghatározzák számunkra az utat és feladatokat: a jó, az igazság, a békesség, a szüntelen előhaladás és lelki-szellemi tökéletesedés feltétel nélküli szolgálatát. Az evangélium szellemében a mi hivatásunk az, hogy őszintén, mellékgondolatok nélkül, azoknak táborába álljunk, akik a béke szent ügye diadaláért küzdenek, a rosszal, a gyűlölettel, az önzéssel és rombolással szemben; azok mellett sorakozzunk fel, akik készek minden áldozatra a béke megőrzéséért, hogy földünkön minél kevesebb szenvedés és könny, minél több mosoly és napsugár legyen.

Ez azt jelenti, hogy minden erőnkkel és cselekedetünkkel teljes öntudatossággal támogatjuk mindazokat a békével kapcsolatos felhívásokat és megnyilvánulásokat, amelyek a nukleáris háború rombolása elleni állandó küzdelem szükségességét hirdeti és az emberiség békés, igazságos és eszményi életének megvalósítását szolgálják.

Mint az Unitárius Egyház vezetője ez alkalommal is kifejezésre juttatom saját magam és híveim őszinte támogatását a béke ügye fáradhatatlan harcosának, államunk elnökének, Nicolae Ceaușescu úrnak minden kezdeményezése, javaslata és ténykedése iránt, amelyek a leszerelés, a béke és a világ népei közti megértés megvalósítását igyekeznek biztosítani.

Ez év júliusának második felében Tokióban, Japán fővárosában a Vallásos Szabadság Nemzetközi Szervezete — IARF — 25-ik világkongresszusát tartja ezzel a témával: «Vallásos út a békéhez». Ennek a világszervezetnek a tagjaként a mi egyházunk is részt kíván venni ezen a kongresszuson, ahol államunk és egyházunk határozott békeakaratának erőteljesen fogunk hangot adni.

Az unitárius hívek támogatják Románia Szocialista Köztársaság békepolitikáját, mert, mint magyar nemzetiségű dolgozók, minden jog és szabadság biztosított számukra, a fejlődés minden feltételével rendelkeznek, hogy zavartalanul gyakorolhassák vallásukat.“

Egyházunk részéről a II. szekcióban dr. Barabássy László, a III. szekcióban dr. Erdő János szólalt fel.

A hazai vallásfelekezetek vezetői és a külföldi egyházi képviselők beszédeikben egyöntetűen megállapították, hogy a fegyverkezés reális fenyegetést jelent az egész emberiség számára. Éppen ezért a világ békeszerető erői, a világnézeti és vallási meggyőződéstől függetlenül, küzdenek a fegyverkezési hajsza megfékezéséért, a nukleáris rakéták Európába való telepítésének leállításáért, az összes népek békéjének és biztonságának szavatolásáért. A vallásos emberek hitükből fakadó felelősséggel hatékonyan hozzájárulhatnak a bizalom és együttműködés légkörének, a tartós békének a meghonosításához.

Június 22-én este az Ortodox Teológiai Intézet és az Ortodox Egyház Pátriárkátusának egyesített énekkara művészi színvonalú koncertet adott a gyűlés részvevőinek tiszteletére.

A június 23-i plenáris ülés az elhangzott beszédek és a három szekció előterjesztésének konklúzióit egy felhívásban összegezte és fogadta el, melyeket a keresztény egyházakhoz és szervezetekhez, valamint a világvallásokhoz intézett.

Befejezésül a gyűlésen részt vevő vallásfelekezetek vezetői és képviselői az alábbi táviratot intézték Nicolae Ceaușescuhoz, Románia Szocialista Köztársaság elnökéhez:

„Románia Szocialista Köztársaság vallásfelekezeteinek vezetői és képviselői, akik 1984. június 21-én, 22-én és 23-án ünnepi leszerelési és békegyűlést tartottak Bukarestben, keresztény egyházak vallásfelekezetek és világszervezetek képviselőinek részvételével, kifejezik mélyes csodálatukat ön iránt, mélyen tisztelt elnök úr, hogy oly lankadatlan odaadással és határtalan hűséggel munkálkodik a haza haladása, a nép jóléte és boldogsága, a béke megvédelmezése, a népek közötti enyhülés és együttműködés előmozdítása érdekében.

Az emberiség bonyolult, viszontagságos, ellentmondásoktól terhes, a nemzetközi helyzet példátlan súlyosbodásától jellemzett jelenkorában Románia olyan ragyogó országgént jelentkezik, amelynek célja hozzájárulni a béke és az együttműködés diadalához, a világ összes nemzeti életének és méltóságának biztosításához.

Teljes joggal állíthatjuk, hogy az ön fáradhatatlan erőfeszítéseinek köszönhetően Romániának ma több barátja van világszerte, mint bármikor, eredményei egyre inkább ismertek és nagyrabecsültek a földkeresség minden részében, az ön nevét pedig mély tisztelettel és csodálattal ejtik ki az egész világon.

Az ön ragyogó kezdeményezései és akciói a béke és a leszerelés ügyében, amelyek újabb ékesszóló megnyilatkozást nyertek a Románia Szocialista Köztársaság Nagy Nemzetgyűlése által a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjéhez, az USA Kongresszusához, ama európai országok parlamentjeihez intézett felhívásában, amelyek területére a középhatótávolságú rakétákat betelepítik, továbbá más európai államok és Kanada parlamentjéhez intézett felhívásában, határozott cselekvésre lelkesítve a nukleáris háború veszélyének elhárításáért, az emberek, a nemzetek alapvető jogának, a szabad és méltó léthez való jogának megvédelmezéséért, a béke egyetemes diadaláért, bennünket, a vallásfelekezetek képviselőit is elköteleznek és mozgósítanak, hogy még szorosabban összefogjunk és hathatósabban támogassuk a béke megvédelmezése, az enyhülés biztosítása, az emberek és a népek közötti együttműködés és testvériség előmozdítása érdekében elfogadott intézkedéseket. Gyűlésünk, amely a román nép akaratát és tetteit jellemzően a béke, a szabadság, a haladás és a civilizáció eszményei szellemében zajlott le, ismételten bebizonyította, hogy a vallásfelekezetek képviselői, az általuk pástorolt hívek elhatározása minden erejükkel, sajátos eszközeikkel hozzájárulni a világ népei, haladó, békeszerető erők erőfeszítéseivel az emberiség legszenyebb, de egyben leginkább veszélyeztetett jogának, az élethez, a léthez való jogának megvédelmezéséért.

Mi, a romániai vallásfelekezetek vezetői és képviselői vallási tételinktől lelkesítve és a földkerekség létét fenyegető katasztrófa elhárítása céljából, kifejezésre juttatva közösségei összes tagjainak érzéseit és akaratát, felhívtuk az egész világ egyházait, vallásfelekezeteit, minden jóhiszemű emberét, népével együtt, az összes békeszerető erőkkel együtt lépjen fel a fegyverkezési hajszá megfékezéséért, az újabb amerikai rakéták Európába telepítésének és a Szovjetunió által bejelentett nukleáris ellenintézkedéseknek a leállításáért, a szovjet-amerikai tárgyalások felújításáért, hogy egyezmény jöjjön létre, és hozza meg Európa, az egész világ mentesítését a nukleáris rakétáktól, mindennemű nukleáris fegyvertől.

Kifejezésre juttatva mély tiszteletünket ön iránt mindazért, amit a béke megvédelmezéséért és a haladás előmozdításáért tett és tesz, megerősítve teljes csatlakozásunkat államunk egész bel- és külpolitikai tevékenységéhez, az ön lelkesítő példáját, a haza és a nép odaadó szolgálatának lelkesítő példáját követve, megfogadjuk, mélyen tisztelt elnök úr, hogy rendíthetetlen egységben az egész országgal, szívvel-lélekkel támogatjuk a nagyszerű békeakciókat, ápoljuk az emberek, a népek tudatában a bizalmat és a reményt egy fegyverek és háborúk nélküli világban, az atompusztítás rémképétől megszabadult világban, gyarapítjuk és támogatjuk alkotó erőiket és képességeiket az egész emberiség hasznára és javára.

A romániai vallásfelekezetek leszerelési és békegyűlése“

A leszerelési és békegyűlést Teoctist metropolita zárta be. Beszédében kifejezésre juttatta a hívek és vallásfelekezetek egyhangú békeakaratát és szilárd elhatározását, hogy mindent megtesznek országunk akcióinak támogatására a nukleáris háború veszélyének kiküszöbölése, a népek közötti együttműködés és a béke megerősítése érdekében.

FELHÍVÁS

a világ valamennyi keresztény egyházához és szervezetéhez, a világvalóságokhoz és minden jóakarató emberhez

Mélyen aggódva a minden eddigit meghaladó ütemre felgyorsult fegyverkezési verseny miatt, mely súlyos fenyegetést jelent a békére és a biztonság ügyére, és az emberiséget egy nukleáris katasztrófához vezeteti, a romániai egyházak vezetői és képviselői, hitük és vallásos meggyőződésük alapján, híveik nevében ismét egybegyűltek Bukarestben 1984. június 21., 22. és 23. napjain a leszerelés és a béke kérdésének megbeszélésére.

Ezen az ülésen részt vettek a világ egyes egyházainak, vallásfelekezeteinek és keresztény szervezeteinek képviselői, hogy együtt tárgyalják meg a nemzetközi élet fontosabb fejlődési irányvonalait, melyet a nukleáris fegyverkezés fokozása, új fegyverkészletek megjelenése és felhalmozása, a regionális konfliktusok és az Európába telepített új rakéták veszélye súlyosbít.

A békére vágyó emberekkel együtt aggódva állapítjuk meg, hogy a világ fegyvertáraiban már olyan hatalmas mennyiségű atomfegyvert halmoztak fel, melynek pusztító ereje minden képzeletet felülmúl, és veszélyezteti a világ létét, valamint jövőjét.

Újabb fegyverek és nukleáris rakéták gyártása és telepítése nemcsak hogy nem vezethet semmiképpen a biztonság és a béke erősítéséhez, ellenkezőleg, még jobban fokozza a népek biztonsághiányát, az élet és az emberi civilizáció elpusztításának veszélyét. Ez a fenyegetés nemcsak az ilyen fegyvert használó országokat, de minden más államot is érintene, mert egy nukleáris háború esetén senki sem óvhatná magát ennek hatásától és katasztrófális következményeitől. Kétségszövegbevonhatatlan igazság az, hogy a nukleáris fegyverek használata nemcsak rendkívül sok emberéletet követelne, hanem romba döntené mindazt, amit az emberi civilizáció a századok során alkotott, s megsemmisítené az egész emberiséget és az élet feltételeit is.

E tragikus igazságot tekintve egyre világosabb, hogy egy megsemmisítő háború veszélyére egyetlen lehetséges válasz adható: a konkrét és tényleges leszerelési intézkedések foganatosítása, elsősorban a nukleáris leszerelésre vonatkozólag, az új rakéták telepítésének megállítása, a fegyverkezési költségek befagyasztása és csökkentése, a katonai elkötelezettségek felbontása, az enyhülés és a bizalom erősítése, mely a békét és a népek biztonságát szavatolja. Mindez előtérbe helyezi az államok és a világ népei, a haladó erők, a békeszerető emberek feladatait, akik arra hivatottak, most még inkább mint bármikor, hogy egyesítsék erőiket és cselekvően harcoljanak a nukleáris fegyverkezési hajszá megállításáért, a háborús veszély elhárításáért, a békés légkör megteremtéséért, az enyhülésért, a bizalomért és az együttműködésért az egész világon.

Ülésünk nagyra értékelte Nicolae Ceaușescu, Románia államelnökének javaslatait és kezdeményezéseit; ezek teljes támogatását juttatta kifejezésre. Ezen javaslatok az Amerikai Egyesült Államok által egyes nyugateurópai országokba irányított középhatósugarú nukleáris rakéták te-